

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
12 évre	12 K.	12 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.

TÉLENY 200.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és leltudalidosos: Baranyay Lajos.

Ne csak karddal.

A katonák után még mindig és mindenütt a komoly, óvatos, de gyakorlati érzékű német kereskedő, meg iparos. Ahogy a német katonára fegyverrel meghódít egy darab földet és a harc tovább húzódik onnan, talán még hallják az előbbre vitt ágyuk dörgését, amikor már ott terem a német kereskedő és amit a fegyverek ereje és szerencséje a bírodalomhoz csatolt, azt a kereskedelem és ipar erős szálaival is bekapcsolják érdekkörükbe. Az első Balkánvonatban, amely történelmi jelentőségű vágányain repült Berlintől Konstantinápolyig, ezen az első vonaton már a német — sőt osztrák — kereskedők és iparosok is siettek, hogy a nagy közép-európai vérkeringésbe kapcsolják a Balkánt és azon is, a keletet. A német kereskedelmi egyesülések és szövetségek küldöttei, az osztrák gazdasági érdekeltségnek képviselői a legelső lehetőséget megragadták, hogy a meghódított, vagy a barátságos fegyverszövetségben táborukba állott területeket a fegyvereknél is erősebb gazdasági kötelékekkel fűzzék a német és osztrák érdekszférához.

A magyar élehetlenség s nemtörődömség szomorú szimbóluma volt az a balkáni vonat, amely a kincses Kánaán földjén futott át nagy célja felé, de nem volt senki, aki mint a magyar élelmesség apostola, a vállalkozás szellemének szírnagyján sietett volna az új területekre vinni a magyar ipari és gazdasági érdekek védelmét.

Egyetlen magyar ipari, kereskedelmi és gazdasági testület sem tartotta szükségesnek, hogy nekünk, akiket a Balkánhoz egyéb sok érdek mellett geográfiai szomszédság köt, ott kellene lenni az első közt, akik a begöngyölt harci lobogók után a gazdasági érdekek zászlóit bontják széjjel.

A német, talán az osztrák kereskedő és gyáros már bi-

zonyára Mezopotámia körül alkuszik, hogy áruit terjessze, már a kultúra és akarat erős fényével világít a keleten. A magyarnak azonban csak a harci erőit dajolják, de gazdasági erejéről nem vehet tudomást a világ.

Hisszük és bizunk benne, hogy végre a mi kereskedelmi és gazdasági vezetőink is megértik a nagy idők intő szavát és megtalálják a módját és eszközeit, hogy a Balkánon harci erőneik után gazdasági rátemetésünkről is tudomást vegyenek.

Háború.

A montenegrói király fia, Mirko herceg, aki az országban maradt és a Montenegroban levő miniszterek, cettinjei követünk Ottó Ede utján most, egy nyilatkozatot közölnek, amelyben pontról pontra megcáfolják a Lyonban tartózkodó Miskovics montenegrói miniszterelnök hazugságait. Hiteles okmányok alapján Mirko herceg és a miniszterek kimutatják, hogy Miklós herceg és kormánya december 29 én kérétek a császári és királyi csapatok parancsnokságától az ellenségeskedések megszüntetését. A monarchia részéről a következő nap érkezett válasz, amire december 31-én a királyi kormány a királlyal való egyetértésben békét kért a császári és királyi külügyi kormánytól. Egyidejűleg Miklós király azzal a távirati kéréssel fordult Ferenc József királyhoz, hogy eszközölje ki, hogy Montenegro minél kedvezőbb békefeltételekhez jusson.

A nyilatkozat azután elmondja a kapituláció történetét, amely a mi csapataink folytonos, fél nem tartóztatható előrenyomulása közben történt meg. A kapituláció alatt a király a kormány tudta nélkül Olaszországba, majd később Franciaországba szökött, ami lesújtó hatással volt a hadseregre és a népre. Hogy az általános anarchiának eleje véssék, Mirko herceg és a Montenegroban maradt miniszterek magukhoz ragadták a kormányzati funkciót és folytatták és sikerrel be is fejezték a monarchiával való tárgyalásokat. E tárgyalások következtében a fegyverek, mint az állam tulajdona, az országban maradtak és a hadsereg és a nép nyugodtan hazatérhetett, ami által kétség-

telenül a végső pusztulástól menekült meg az ország.

A nyilatkozat ezután Miskovics miniszterelnök nyilatkozatait megcáfolja pontról-pontra és legfontosabb kijelentései azok, amelyek bebizonyítják, hogy a mostani kormány igenis az ország és a nemzet többségét képviseli és hogy Miklós király Mirko herceget és a minisztereket nem a háború folytatása osljából hagyta hátra az országban.

A nyilatkozat ezután, mint mellékleteket szó szerint bemutatja Nikita királynak Ferenc József királyhoz intézett békékérését, a montenegrói kormánynak hasonló kérését, amely a mi külügyminiszterünkhöz szól és az erre szolgáló válaszokat. A nyilatkozat végén kijelenti, hogy a francia kormány Miklós királyt teljesen elzárja a külvilágtól és ezért kudarccal jártak azok a kérések is, hogy a montenegrói kormány a spanyol követség útján érintkezék szuverénjével.

Olasz lovasság Szalonikiben.

Olaszország elhatározta, hogy Szalonikibe egy lovas divíziót küld, miután lovasságát sem a saját frontján, sem Valonánál nem tudja használni.

Legveszedelmesebb fajpusztulás.

A gyermekhalandóság égető problémája.

A bajnak már nagyok kell lennie, mert a legilletékesebb fórumig, a nemzet törvényhozó testületének terméig eljutott már. Nálunk pedig ott csak akkor nyílnak meg az ajkuk, mikor ijeszítő a rém. A gyors és eredményes intézkedés azonban még ilyenkor is késmi szokott.

Ez ugyan minket nem kerget resignációba, sőt annál inkább ösztönöz arra, hogy sokat foglalkozunk a kérdéssel s amit lehet, helyi, megyei társadalmi munkával erjünk el mindaddig, amíg az állam is szükségesnek látja a veszedelem intézményes orvoslását. Jelenleg és főleg a társadalom ebbeli munkájára fogunk kitérni. A csecsemőhalandóság elleni küzdelem egyik sarkkövének a nép és az anyák kitanítását, a racionális gyermekápolás elveinek elterjesztését tartjuk. Nálunk még mindig 42 százaléka hal el úgy a csecse-

mőknek, hogy soha orvost nem látott. De ezen nincsen modunk gyorsan segíteni, ellenben módunkban van gondoskodni arról, hogy a legutolsó kunyhóba is terjedjen el annak a tudata, hogy nem szabad agyonvetni a gyermeket, levegőmentesen bepákolni nem való, de annál szükségesebb a szoba teljes szellőztetése, és végre ne menjen náthás ember a csecsemő közelébe.

Ez valóban nem nagy tudomány — és nem is nehéz erre megtanítani az anyákat. — De elég!

Ennek a tanításnak el kell kezdődnie a népiskolákban — Amerikában bábakon tanítják ki a kis leányokat a gyermekápolásra — és folytatódnia kell minden iskolában, az ember természetrajzának tanítása közben.

És az a falusi tanítónő, óvónő, vagy gyermekkeresznő, akit becsületesen megtanítottunk a csecsemőápolás és védelem alapelveire — a már működésben levőket a megye székhelyeken tartott kurzusok és ismétlődő kurzusok oktatnak ki a gyermekápolás és védelem hivatalos tankönyve szerint (amit persze előbb meg kellene írni! — mondom, — ez a tanítónő lehetne igen csekély tiszteletdíj fejében az ellenőrzője annak minden falun és tanyán, hogy ez a tanítás ne maradjon pusztá szónak.

— És nem kellene egyébb, mint a mindenütt meglévő leány- és nőegyleteket megnyerni arra, hogy székhelyükön a csecsemővédelmet megindítsák s kikerüljenek a szükséges anyagi eszközök is. Németországban az adta meg a csecsemővédelem főalapját, hogy a kérdés nemzeti jelentőségére maga a császárné hívta föl a nők és egyleteket figyelmét. Magyarországon is elég volna, ha a trón közelében mondanák ki ezt a jelszót.

Városokban a municipiális csecsemővédelem szervezése a lakásis jótékony egyleteket bevonásával, az orvosok és bábák érdeklődésének megfelelő felkeltése és az orvosoknak vezető, szerepük az akcióban; oktató iratok elterjesztése pap és anyakönyvvezető által az egész országban, — kötelező gyári bölcsődék felállításá — ezek főbb vonásokban a csecsemőhalandóság elleni küzdelem eszközei.

Fejérmegye megkezdte ugyan már csecsemővédelmi mozgalmát, de még nagyon szűk keretek között mozog. Ezt feltétlenül gyorsan még most a háboru által bővíteni kell, a társadalom különböző tényezőit bele kell vonni. Azért mondjuk, hogy már most kell elkezdenni, mert egyike a legfontosabb és legsürgősebb háborus munkának tekintjük.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra ma Budapestről tekintélyes összeg érkezett, s ez is annak bizonyítéka, hogy nemcsak a mi óhajunk, hogy a hadiárvaház nálunk létesüljön, hanem mások is ezt az ideát találják természetesnek. Azé a városé legyen a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház, amely városnak lakója a nagy egyházfejedélem, akinek tündöklő nevével felékesítik a hadiárvák feendő otthonát. A mai napön dr. Dieballa Géza egyetemi orvos-tanár Budapestről 1000 K-t küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a hadiárvaházra. Baranyay Lajoshoz, a helyi mozgalom pénztárosához eddig 74161-11 korona, dr. Saára Gyula polgármesterhez pedig 4317 korona folyt be. Eddigi gyűjtésünk tehát **78478-11 korona**, amely összeg négy takarékkönyvre van elhelyezve a székesfehérvári pénzügyhatóságnál, s amely összegből 3200 korona hadikölcsönpapírban van takarékpénztári letétben megörzés végett.

Azt hisszük, hogy a város és a vármegye felkes közön-

sege rajta lesz, hogy a nyolcvanezer koronát minél előbb elérjük, amikor a tekintélyes összeggel a helybizottság ülésén után beszámolunk az országos mozgalom központi bizottságának. A hadiárvaházra való gyűjtést természetesen nem zárjuk le, hanem tovább folytatjuk. A mi közönségünk bámulatos áldozatkészségéből a százezret is szeretnők egybehozni, hogy ezzel az anyagi áldozattal is bizonyosságot tegyünk az ország színe előtt arról, miként tudjuk megbecsülni a nagy és ritka kitüntetését, hogy a magyar katolikus egyház legnagyobb emberét, a magyar haza egyik legkiválóbb alakját a miénknek mondhatjuk, a mi főpásztorunk, nevelőnk, atyánk.

Székesfehérvár és a vármegye közönsége hozzászoktatott bennünket ahhoz, hogy reményeinkben nem szoktunk csalódnani. Biztosra vesszük, hogy most is így lesz.

— **Hadiárvát keresünk örökbe-fogadásra.** A Fejérmegyei Napló 6-8 éves rom. kath. hadiárva leánykát keres, akinek sem atyja sem anyja nincsen s kinek örökbe-fogadását egy jóra való polgár családhoz elintézné. Részletesebb felvilágosítást a felelős szerkesztő ad.

A züllés megakadályozása,

Sokszor bemutatjuk azt a szomorú képet, amelyet a cselédszorongó és a fiatalok züllése mutat különösen a háború alatt. Természetesen nem helyi bajokról van csak szó, hanem országosról, egy általános szomorú jelenségről, amelyet a Dunántúl ép úgy megtalálunk, mint a Nagyalföldön, vagy Erdély-hegyei között.

A baj orvoslásának módszere azonban csakis helyi alkalmazásu lehet, amelyet előbb keresztül is lehet vinni, mint az országos intézkedést, amelyet rossz magyar szokás szerint mindig elkésve szoktak megszületni.

A városok rendőrhatalmái egy másútan adják ki szigorú rendelkezéseket, amelyekkel a bajt orvosolni akarják, s céljuk sikerül is, ha a komoly és a szigorú betartásról gondoskodnak.

A cselédek és fiatalok züllésének, mindinkább gyorsuló dekadenciájának nekünk sem szabad figyelmen kívül hagyunk, s a legrovidebb idő alatt szigorúan és komolyan kell belenyulnunk ebbe a bajba, amelynek mérhettelen következményei lesznek, ha struccmadár módjára viselkedünk.

Szombathely például már világosan látja a jövőt, s meghozta szigorú rendelkezéseit egy a cselédnyak éjjeli kimaradása ellen, mint a fiatalok éjjeli csavargása ellen.

A cselédnyak éjjeli kimaradásáról

szóló rendőrhatalmási intézkedése a következőképen szól:

Rendőri szemlék és kutatások során, valamint a felmerült nagyszámú adatokból, házi és női cselédek sorában tapasztalt erkölcsrendészeti kihágásokból arra a meggyőződésre jutottam, hogy egyes gazdák nocséledjei az éjjeli órákban a városban csavarognak, zug-korcsmákban, titkos találka helyen, főleg katonákkal találkoznak, sőt a kaszárnyákat is rendszeresen látogatják, ami a katonai hatóságok részéről is ismételt panasz tárgyává tette.

Miután ezen ismételt tapasztalt állapotok erkölcsrendészeti és közegészségi szempontból súlyos veszedelmekkel fenyegetnek a 106,009-915. B. M. számú rendeletre hivatkozással, elrendelem és ezennel közhírré teszem, hogy: házi nocséledék az utcán február 29-től május 1-éig esti 8 óráig, május eseményétől további intézkedésig esti 9 óráig tartózkodhatnak. Vasárnap és ünnepek gazdjuk írásos engedelmével esti 10 óráig nyilvános helyeken is megfordulhatnak és ugyancsak a gazda írásbeli engedélye kell ahhoz, hogy a házicseléd a fent kiszabott időn túl az utcára mehessen és a gazda által az igazolásban megjelölt teendőjét elvégezze.

Ezen rendeletemet jelen hirdetmény útján megfelelő kioktatás és intézkedés végett azzal adom a cselédtartó gazdák és házicseléd-

TÁRCA.

Az asszony.

Zongoratanítót kerestem a fiannak s ajánlottak egyet, aki igen jó és igen olcsó. Hát bizony az olcsóság ebben a keresleti cikkekben is számít.

A név nem volt idegen előttem. Ismertem valamikor fiatal korában ezt az embert. Akkor nagy művészi tehetségnek tartottuk. Emlekszem, hogy valami hangversenyen bemutatott egy töredéket akkor készülő operájából, melyet dicsért mindenki.

Az opera azóta sem készült el s az akkor sokat emlegett nagytehetségű zeneköltőből nem lett semmi, elkallódott és elfelejtették.

Most, hogy újra hallottam nevét, érdekelt sorsa. Elhatároztam, hogy fölkeresem. Kint lakott a külső uton a színházban, a hol szegény emberek laknak. Nem folytatható valami jól a dolog, azt gondoltam.

De a mit találtam, az még nagyobb szegénység volt, mint a mit gondoltam. Ronda, piszkos, szűk lakásba léptem. Kormos

zsiros, fiatal szolgáló nyitotta ki az ajtót s kérdésemre, hogy itthon van-e Zengei Aladár ur, a belső szobára mutatott, ahonnan már kifelé jött előmbé egy nyurga, előre görbült ember, ki hamarosan igyekezett magára kapkodni valami ócska kabátot, mert eddig ingujjban volt.

Nem ismertem volna meg, annyira megváltozott. Sovány hosszú volt most is, mint hajdan, talán még soványabb; de menyire megöregedett! Haja megsűrűlt, fákó arca barázdás lett. Semmi nyoma sem maradt a régi elegáns ifjunak; csak egy kopott, idő előtti megvénült ember állt előttem.

Mikor megmondtam nevemet s emlékeztettem régi ismeretségünkre, kissé megzavarodott. Nyilván restelte, hogy ilyen állapotban találom.

— Bizony egy kis rendtelenségben vagyunk, — dadogta; de hát tetszik tudni, ahol gyerekek vannak...

Nem volt szükséges bővebben magyaráznom. Ott henteregtek hárman is a földön, egyik mocskosabb, maszatosabb, mint a másik. Egy nagyobbacska fiú, olyan tizenkét tizenhárom éves, beugrta boglyas fejét a másik szo-

bából, aztán hogy idegent pillantott meg, hirtelen visszakapta s becsapta az ajtót is.

— Menjetelek be az Alihoz, — küldte volna — a többit is az apa.

De egyik sem látszott hajlandónak szót fogadni, a legkisebb még a nyelvt is kinyújtotta. Nem egészen bizonyos, hogy az apjára vagy én reám.

— Hagyja kérem, hadd játszanak, — nyugtattam meg a zavarban lévő művészt.

Láthatólag jól esett neki, hogy ilyen gyöngéd elnézéssel viseltem Istentől elrugaszkodott csemetéi iránt, akik kegyetlenül gyomorozták egymást, nagyokat sivitva s ide oda taszigálva egyegy kezükgyébe eső széklet.

— Kissé pajkosak, — mentegőzött az atyjuk. De tetszik tudni, ritkán vagyok itthon, csak éppen így vasárnap s az anyai kéz, hiába, az mindig gyöngye. Az én Elzám angyal, pedig a gyerekeknek egy kis szigorúság kellene. Néha nem árt, ha az ember meg is paskolja egy kicsit az egyiket vagy másikat. Tudom, kérem de hát mit csináljunk, mikor Elza olyan angyal.

Most elkezdett a feleségéről beszélni s egészen bele melege-

dett. Nagyon sajnálta, hogy Elza nincs itthon:

— De az arcképet meg kell mutatnom önnek.

Bájos kis szöke fej volt, göndör fűrtökkel, mignon-baba-arcú.

— Csak tizenhat éves volt, mikor feleségem lett, magyarázta a művész.

S ragyogtak a szemei, amint a képet mutogatta.

— Na ugye, hogy kiválasztottam? — szölt diadalmasan.

A zenészek szokott lázas lelkesedésével beszélt s a nagy tűzben annyira meglepedkezett magáról, hogy vállamra ütött.

— Bocsnám, — szölt kissé meghökkenve.

— Miért? — feleltem mosolyogva. Régi jóbarátok közt megyárja. Örülök, hogy ilyen boldognak látom.

— Igen, igen, — viszonzá, de már jóval csöndesebben, — boldog volnék, csak a pénz, uram, az kissé szűken van. Nagyon sok már a zongoratanító s az ember reggeltől estig futkoshat, mégis alig keres valamit. Már hat órákor elindulok hazulról, mert hétkor leckét kell adnom már két gimnazistának, azok később nem érnek rá. Aztán két üres

SÖVEGJARTO vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damasztból. Különböző vászna, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

lédek tudomására, hogy közegeimet egyidejűleg utasítottam, miszerint a megállapított időn túl az utcán igazolás nélkül talált, vagy nyilvános helyet gazdája írásos engedélye nélkül látogatni minden nöcselédet a fendőrkapitányságra igazolás és orvosrendőri megvizsgálás végett kísérjenek be. Azokat a gazdákat pedig a kik valótlan adatokkal igazolványokat állítanak ki, hogy ezzel cselédjeik erkölcsötlen viselkedését elősegítsék és így a kapukulcs rendszerrel maguknak jogtalan előnyököt kívánnak szerezni a büntörvények teljes szigorával fogom felelősségre vonni.

A fiatalokruak éjjeli csavargásának

megszüntetésére pedig a következő rendszabályt léptették életbe: Sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy a mai háborús idők büntetteinek még mindig meglepő nagy száma majdnem kizárólag serdületlen és fiatalokru családtagok, valamint fiatalokru tanoncok sorából kerül a hatóságok elé. A fiatalokruak egyre szaporodó bűnözési statisztikája és a gyakorlati megfigyelésből leszárt tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy egyrészt a fiatalokruak, másrészt az azok felügyeletére kötelezettek a fiatalokruakról szóló törvényes rendelkezéseket odamagyarázzák, hogy a fiatalokru büntetlenséget biztosít a háborús izgalom és a mozibeli detektívdrámák révén kalandos elhatározásokra hajlamos fiatalokruaknak.

Amikor ezzel a téves közhiedelemmel szemben a fiatalokruak büntetését szabályozó B.-T.-en kívül a szülőt is sújtó 1907. évi 60.000. sz. B. M. rendeletre utalok, amely az erkölcsi romlásnak kitett gyermekek gyermekmenhelybe utalását írja elő, valamint az ipartörvény 62. §-ára amely a tanoncartókat a tanonc jó

órám van, de nem érdemes haza jönni, mert tizkor megint a Ferenccvárosban kell lennem. Ott egy kalaposmester leányát tanítottam. Sohasem láttam ostobább teremtést a föld kerekéig. A világ végéig sem fog megtanulni semmit. De kérem, mit csináljak? Nem hagyhatom, abba, az embernek élni kell.

Féltizenkettőtől félegyig Vidra tanácsos uréknál kell lelkét adni. Akkor haza szaladok, bekopom az ebédemet. Félháromkor már megint leckeórám van. Aztán két óráig üres, arra már nem bírtam tanítványt kapni.

— No az jó lesz az én fiamnak.

Hamar megegyeztünk.

— Hogy fog örülni Elza! — szölt az én művészbarátom — szemei megint ragyogtak. Megvehetjük azt a francia kalapot, mely úgy tetszett neki.

En ugyan azt gondoltam, hogy ezeknek a gyerekeknek, kik félmeztelen, rongyosan henteregnék itt, nagyobb szükségük volna valami ruhafélére, mint az asszonyoknak a francia kalapra: de miért rontottam volna el a boldog ember örömet?

A lelkesedés egész arcát megvilágította s én magamban azon tűnődtem, milyen lehet az a nő, ki még most is oly lelkesedésre képes gyullasztani ezt a férfit.

(Vége köv.)

kölcsben való nevelését a tanoncjog-megvonás terhe mellett köteleseggé teszi, figyelmezteti a szülőket és tanoncartókat a felügyelet alá rendelt fiatalokruak erkölcsi viselkedéséről, köteles felelősségükre, mert a felmerült sajnálatos tapasztalatok folytán amellet, hogy a fiatalokruakkal szemben a törvényben megszabott legmesszebbmenő szigorral fogok fellépni, a fiatalokruak kihágási és büncselekményei miatt a felügyeletre kötelesek mulasztásait is a legmesszebbmenő megtorlásban részesítem illetve részesítem.

E felelősség sulya alatt felhívom a szülőket és tanoncartókat, hogy a felügyeletük alá tartozó fiatalokruak estí kimaradását akkép korlátozzák, hogy fiatalokruak 1916. évi március 1-től május 15-ikéig esti 9 óráig, május 15-ike után pedig este 10 óráig túl feljött kíséret nélkül az utcán ne találatsanak, mert közegeimnek utasítást adtam, hogy éjjeli csavargásban talált fiatalokruak az utcáról és nyilvános helyekről eltávolítsanak és minden esetben, amikor fiatalokruak éjjeli csavargásban találtak, illetve ennek folytán kihágások és büncselekmények tetteszeivé és részeseivé válnak, a felügyeletükre köteles szülő, illetve gazdák ellen az előzetes eljárás folyamatba tetésék.

Ezekről az intézkedésekről nekünk is lehetne gondolkoznunk.

Szerkesztő ur

kérem, megint itt vagyok levelemmel, adjon helyet, hadd lásson napvilágot, egyszer csak megindulnak a pénzzsivék, gyomrunkon, husunkon, csontunkon, bőrünkön gazdagodók, s felhagynak az ármelessel. Mint nyomorúságos fizetésű hivatalnok pedig nem is tartozom az ugynevezett kishivatalnokok közé, háboru előtt is csak nagy művészzel tudtam megélni, feleséggel és négy gyermekemmel. Mondom, a háboru előtt, amikor egy kiló kenyérliszt 26—30 fillér volt. Főzőliszt 35 fillér. Nul-lásliszt 38 fillér. Egy kiló rizskása 80 fillér. Egy kiló zsemlekása 40 fillér. Egy kiló teavaj 3 korona 60 fillér. Egy kiló cukor 90 fillér. Egy liter denaturált szesz 64 fillér. Egy kiló só 18 fillér. Mosószippan kilója szegedi 90 fillér. Gyufa 10 pakk 16 fillér. Főznivaló marhabús 1 K 20 fillér, Sütőnivaló 1 K 40 fillér. Disznóhús 1 K 40—60 fill. Karaj 1 K 80 fill. Kolbász különként 1 K 80 fill. Zsírnak való szalonna 1 K 60—80 fill. Szalonna 1 K 60—80 fill. Virsli, szatyaládé, 10 fillér. Hideg felvágottból 60 fillért jól lakott az ember. Amikor a magyarországról csak akkor tudtuk meg, hogy drága, ha Budapesten a Hungária szállodában kértünk egy pulykasültet.

Amikor a zöldségfélék jóformán csak ráadáséppen szerepeltek a háztartásunkban; amikor el sem tudtuk képzelni, hogy ruháért, cipőért annyi pénzt lehet kérni, mint most. Most azután 200—300—400 sőt 500—600 százalékkal drágább minden, tessék megélni a régi fizetésből. Tessék megélni még akkor is, ha mindenben a minimumra redukálta az ember az igényeit, amint például én tettem a családdommal.

Végso fultoklásunkkor nagy ke-

gyesen kaptunk husz százalékos háborus pótléket. Háromszoros, négyszeres átlagos áremelkedés és huszszázalékos javítás. Hát nem akasztófahumor ez? Hát van lelkük az árdragítóknak? Hát teljesen megfélemedeztek arról, hogy isten van az égben, aki egykor kegyetlenül sújta mindezt őket? Hát igazán nincs hatalom ebben az országban, amely megmenteni tudna, vagy akarna bennünket? Hát csakugyan azt akarják, hogy egy nagy és felette fontos társadalmi osztály teljesen össze-ropanjon? Térjen észre ez a szerencsétlen ország, a háboru kiszpolyozóinak tömege, mert nagyobb baj lesz ebből, mintha a muszka sétált volna végig az országban. Higgyék el, hogy nagyobb.

Dr. Elkeseredés.

HIREK.

— Katonai kintűntetések. Szalay Antal 69. gyalogezredbeli őrmester, Tischler Antal 10. huszárezredbeli címzetes őrmester, Romport Bálint VI. csendőrkörletbeli címzetes őrmester, Jakab György 17. népfelkáló gyalogezredbeli őrmester a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Simék József 10. huszárezredbeli tartalékos főhadnagy számvívó koronás arany érdemkeresztet, a vitézségi érem szalagján kapták.

— A város sertiésel. A város tudvalegileg 500 sertést vásárolt a közönség husszükségletének kielégítésére, és hogy a husárakat ezáltal ellensulyozza. Eddig 92 eladtak 71-et pedig levágtak és a hatósági husszékben kimérték.

— A vármegye gazdasági bizottságába a katonai hatóság Apt Ödönt neveztek, hogy a bizottságban a katonaság is érdekelve legyen, s ezáltal is segítsék a bizottságot magyfontosságú munkájának si kerei megoldásában.

— Értésítés. A Szent István temetkezési társulat f. hó 3-én reggel 7 órakor Unnepélyes szentmisét mondott a székesgyházban. Az Unnepélyes szent mise után évi rendes közgyűlést tartja a társulat a belvárosi katolikus kör helyiségében.

— Uj lisztárak. A közlelemzési bizottság legutóbbi értekezletén elhatározta, hogy a nullás liszt árát 90 fillérre fogja felelni a főz. lisztet pedig 8 fillérral leszállítja.

— Unnepély a főreállkolóban. A székesfehérvári Állami főreállkoló önképző köre folyó hó 4-én délután 5 órakor jótékony célra hazafias Unnepélyt tart, amelynek programja a következő: Szózat éneklés az ifjusági énekkar. Unnepi beszéd, modja Hartmann Sándor ifjusági elnök. Bloch: Concertino g. moll. Hegedűn előadja Tattay György V. o. t. zongorán kiséri Merson Zsigmond VIII. o. Magyar legenda Emőd tanártól, szavalja Herz György VIII. Két magyar nótát énekel az ifjusági énekkar. Imádkozik a király melódrára írta Váradi Antal, zenéje tettevény Heidelberg Albertel szavalja Gál Béla VIII. o. t. zongorán kiséri Lános György III. o. t. Hartel: „Abendständchen” gondotkán előadja Apt Kamill VII. o. t. zongorán kiséri Frank Henrik VII. o. t. „Die Vachtam Rhein”, éneklés a ifjusági énekkar. Külön meghívót, tekintettel a jótékony célra, ez alkalommal nem bocsájt ki az önképzőkör.

— Jelentkezzenek a hadilárvák. Grünfeld Jakab nagybirtokos, mint ismeretes, kétszázézer koronás alapítványt tett 24 székesfehérvári és fejrmegeyi hadilárvára részre, akik közül félének az alapító intenciója szerint izraelita vallásúnak kell lenni. A hatalmas alapítvány kamatait ezen évben már kiutalják. Az érdekeltek április 10-ig a város polgármesterénél, a vármegye alispánjánál és dr. Löwy Károly ügyvédnél jelentkezhetnek.

Pénteken és szombaton, március 3 és 4-én:
Filmtechnika nagyszerű alkotása!
Küzdalem a gyermekért.
 Társadalmi dráma 3 felv.
 Főszerepben: Emile Sannom.
 A meglopott pénzhamisító, vigj. Lakast keresek, humoros.
 A bérlet irodában, humoros.
 Diák-csinyek, humoros.
 Aktuális Krupka-hét.
 Előadások 6 és 9 órakor.
 Rendes helyárak.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Pénteken és szombaton,

... március hó 3-án és 4-én: ...

HALÁL JOKEY

Az emberi ügyesség netovábbja.

!! Egyedüli a maga nemében. !!

GRANDIÓZUS CIRKUSÉLŐADÁS

soha nem látott produkciókkal 5 felvonás és egy előjátékkal. Mérsékelt felemlt helyárak.

Mindkét napon 3 előadás 5, 7 és 9 órakor.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtökön: Krémer Jenő komikus 30 éves jubileuma.
Pénteken: Nap lovagja bemutatója Fodor Oszkár fellépével.

Az Apollo színház iroda hírei.

Küzdelem a gyermekért címen egy érdekes, megható társadalmi drámát mutat be pénteken és szombaton az Apollo-színház, melynek mindig értékes játékrendjében is az elsőket foglalták helyet. Az anyai szeretet és önfeláldozás megható és mélyen megindító példáját tárja elénk ez a dráma lebilincselő jelenetekben. A műsört csupa kitűnő humorú, vidám tárgyú képek egészítik ki. Előadások 6 és 8 óra-
kor. Rendes helyárak.

Az Urania színház iroda hírei.

Határ Jokey. Gallérba burkolódzott álarcos férfit látunk az utcán, amint egy bájos gyermeket ad át az országúton haladó vándorcirkusz megtelepedt tulajdonosának és szavakkal. „Itt van 10000 korona, vedd magadhoz a gyermeket és tünj el örökre az országból. A sötét alkonyatár a Felkenburg kastélyba és démoni meglepéssel kísért: „Végre mégis az enyém vagy, büszke vár.” Ebből indul ki ez a dráma, melyhez hasonlóan a filmtechnika még nem produkált. A technika sikerei mind elvonnak előtűntek. Tekintve a nagy érdeklődést az Urania pénteken szombaton mindkét napon 3 előadás tan, 5, 7, és 9 óra-
kor.

Szerkesztői üzenet.

E Nagyon sajnáljuk, hogy kívánságát nem teljesíthetjük. A gyertya nem arra való, hogy véka alá tegyék. Véték lenne azt az értékes, szép írást, mely sokaknak lehet építőerő, a papírosárba temetni. A szerkesztőség, mivel indírcsatornáról az adott esetben szó sem lehet, elhatározta, hogy írója utólagos beleegyezését feltételezve, okvetlenül festék alá adja. Köszönjük. Egyébként újabb leveleit örömmel látnánk névvel együtt. A legszigorúbb titoktartásra kötelezzük magunkat.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulóknak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

Tanulo és mindenese felvétetik Almássy Istvánnál Városház-tér.

Almási-telepen házat kertel megvételre, vagy bérbre keresek. Levélbeli ajánlatot kérek: Ikó Julia Malom-utca 25.

Úgyes kezi- és tanuló leányok felvétetnek. Cim a kiadóhivatalban.

Négy hold paskom a Havranek-tanyánál kiadó. Tudakozódni lehet Mészáros Imrénél Sár-ú. 31.

Kereskedelmi iskolavégzettségű és tanítónői oklevéllel othoni irodai foglalkozást vállalok. Cim a kiadóhivatalban.

Aki könnyen és sokat akar keresni az legyen a Fejérmegyei Napló kiadója.

Szabás, varras és mintarajzolásban alapos oktatás nyerhető, Urbán Margit tanítészetenben, Ybl-Miklós-utca 14.

Köszönetnyilvánítás. Vasárnap tettük el második felunkat, Lencsés János Híndenburg ezredbeli herceget, aki az olasz harctér öt hónapi szenvedésén után a Mánzquodai tartalékkórházban hunyt el. Ez alkalommal igen sokan fejezték ki megőrt szívével való együttérzésüket s elhalozták koszorúikkal drága halatunk koporsóját. Ugy ezeknek mint a kórház önfeláldozó főnőknőjének s. Apolonőinek legőszintébb köszönetünket tejezzük ki, kimondhatatlan fájdalommal, de az Isten sz. átkaratán megnyugodni lélekkel: Lencsés József és családja Zámoly-utca 67.

Rajtelmes hetek. Kisebb és nagyobb lapok hasábjain külföldi hírek alatt zárójelbe betűk ékeskednek. Hogy mit jelentenek, azt hiszem senkire tudja. Egy ellenben bizonyos, hogy háromnegyed részben hazugságot csúsztatnak a közönség közé. Mert nincs annyi muni-ciója a világnak, mint amennyit ezek a titokzatos ábrázolatok nem szállítottak az antátnak, nincs annyi hadianyag a föld kerékén, amennyit ide oda tologattak Európában, s annyi homokszem a Szaharán, mint amennyi lázadó beduint megszámlálták már ezek a külpolitikai ábrázolások. Négyezernél többre rugott, hogy csak egyet említsünk, amaz orosz hajók száma, amelyek mind Szerbiának vittek segítséget, s idáig legalább százötven buvárhajó tűnt fel a Földközi tengeren. . . . Nem igazat mondani. talán ugys lehetne, hogy meghitt, ismerős körben, a nyomdafesték mellőzésevel terjesztették az értesüléseket. Pardon . . . Elfelejtettük, hogy az ismerős környezetben senki se hisz a másikkal. Ahoz birkatürelmű publikum „szükségletük”.

Toronyóra-alapítvány. Tisztelt Szerkesztő ur! Elárulom magának a titkomat. Senki nem tudja még. Az anyósom sem. Pedig az mint jól értesült hírharang és pletyka nagybizományos, vietzégi érremmel van kitüntetve. Elhatároztam, hogy egy kis vagyont gyűjtök, mert végrendeletileg a toronyóraakra akarok örökséget hagyni. Tudja, szerkesztő ur, roppant ideges ember vagyok, és módfelett bosszant, hogy toronyóráink szeszélyesebbek, mint a feleségem, aki pedig joggal lehetne szeszélykirálynő. Nem tehettek róla, de engem nagyon bánt, például, ha 12 óra van, akkor 11-et üt, vagy fél helyett egyet, néha többet, amint épen jól esik. Hogy ilyenkor az óramutatók miként mutatnak, nem tudom, mert rövidlátó vagyok. Azért is mérges szoktam lenni, hogy néha tíz percnél kell elmulnia, mire az összes toronyórák elütik az óraszámokat. Hagyatékommal mindezen segíteni akarok. Tudom, hogy szerkesztő ur is haragszik a toronyórákra, de azért ne kívánja halálomat, mert még eddig egy rézkrajcárt sem tettem félre ezen célra. Tisztelettel Torony Órás.

Megvadult lovak áldozata. Landvinger Imre 56 éves kocsis sulyos sérülésekkel került a Szent György kórházba, megvadult lovaknak az áldozata, amelyeket megfékezni akart. Szerdán délután a Budai út 21. számú házból két megvadult ló vágatott ki kocsiával. Landvinger eléjük ugrott, hogy megfékezze őket, de szerencsétlenségére, mert a lovak alá került és a kocsi is keresztül ment rajta. Ép arra ment a mentők kocsija és dr. Kárnik katonai főorvos elsősegítése után sulyos sérüléseivel a kórházba szállították.

Óreg indítvány. Tisztelt Szerkesztő ur! Hamarjában nem is tudnám megmondani, hogy hányadik éve hallom már: a rendőrlégénység rubája drága és nem praktikus. Olcsóbbá és modernebb kellene tenni. Nemrég ismét szöbakerült. Arra volnék kíváncsi, hogy még hány évig marad ez indítvány, amelynek keresztülvitele pedig ugyancsak könnyű lenne, hiszen nem emelné a pótdót, sőt megtakarítást jelentene. Valószínűleg annyira okos dolognak tartják ezt a reformot, hogy előbb még indítvány korában jubillátnai akarják. No még néhány évi türelem s akkor megülhetjük a tízeves jubileumát, amelyre természetesen a rendőrlégényeket is meginvitáljuk a mostani formaruhában. Tisztelettel Reformstúrgató.

Elezalad a pej hoka. Schiller Sándorné barcskai lakosnak egy pej hoka lova elveszett. A pej Adonyiszabolcs felé vette útját, de még nem találták rá és a hoka sem jelentkezett még eddig. Most a váli főszolgabíró hivatalból kereseti. Egyszer csak majd megtalálják a valami Kolompár, vagy Lakatos Tula kocsijában.

Huszonkét fia van a harctéren. Egy németországi lapban olvassuk, hogy egy Englinki nevű szabómesternek 32 gyermeke van, ezek közül 22 fia harcol a háboruban különböző frontokon. Fiai közül eddig egy sem sebesült, vagy betegedett meg. Egész legedáns hangzik ez a hír, de feltehetjük, hogy Németországban ez is megtörténhetik.

Megszökött katona. Himmereich Hugó osztrák népfőlkéző hamis utlevéllel Bécsből kerekelt eldolt és Zwich Arnold röven próbálkozik a lövészáróktól megmenekülni. A jeles hadfit Székesfehérvárott is keresik.

A megkerült magyar harang. A meghódított Szerbiában katonai hatóságaink összegyűjtik a hadsergő részére szükséges fémeket. Ezek között egy magyar harangra találtak, amely még 1848 ban, a szeb lázadások idején került szerb földre. A harangon ez a felírás olvasható: „Ürmenyházi hívek! Jöjjetek Istent imádni. 1848.” Most aztán visszadják a harangot az ürmenyházi híveknek, miután közel 68 évig szerb toronyból hívogatta a hívőket.

A Zeneiskola XII. növendék hangversenyén illetve a zeneiskolai tantesztület XII. zártkörti zeneestélyén fellülizettek: gróf Széchenyi Viktor 10 K., Aulik József 10 K., Magdics István 4 K., dr. Klauz György 2 K., Pfinn István 20 K., Naszályi József 2 K., Kálmán Sándor 4 K., Ifj. Pápai Nándor 4 K., dr. Löwy Károly 2 K.

Köhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszer a dr. STÖRK-féle komprimált mellpasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerüzében, Székesfehérvár, Városház-tér.

Újtás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szerezenem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőköt, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltélen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárúsítás egész megyére Vermes Frigyesnél. Blous újdonságok állandó raktára.

Növendékhangverseny. A székesfehérvári zeneiskola évi március hó 5-én, vasárnap délután 5 óra-
kor a zeneiskola helyiségében (Ferenc József-tér 10. sz.) rendezi XIV. növendékhangversenyét, amelyen az intézet következő tanyítványai fog-
nak szerepelni: Rosenber Péál, Lukács Lajos, Simon Zsuzsika, Wertheim Klára, Binder Béla, Kesz-
serű Béla, Pollák Mariska, Erdős László, Kunos Kornél, Székely Er-
zsike, Rechnitzer Ilona, Deutsch Miklós, Hirschenstein György, Vas Endre, Szócs István, Elek Endre, Balassa Erzsébet, Kolbe Márta.

Az idegbaj áldozata. Stoleen-
ber Ferencen az utóbbi időben oly nagy mértékben ütött ki az ideg-
baj, hogy hozzátartozói kénytelenek voltak Budepestre szállítani szana-
toriumi gyógyításra.

Elhuntek. Kocsis Sándor, Arch-
dit Norozsinka orosz hadifogoly és
Dzaukó Anna cselédeleány elhuntek.
A vármegye elrendelte a felkutatá-
sikat.

A jókedvétől függ. Tisztelt Szerkesztő ur. Már többször olvas-
tam lapjában, hogy bizonyos dolgok megszavazása a közgyűlés jó-
kedvétől függ. Nem egyszer az igazi gavallért adja. Ilyen volt a legutóbbi alkalomkor is. Mindent megszavazott. Még az egyik ovoda csatorna bevezetési díját is elen-
gedte. Pedig két éve, amikor a Ferenc József leánynevelő intézet ilyesfajta kéressel állt elő fészavazta azon a címen, hogy akkor más intézmények is kérni fogják. Látja Szerkesztő ur ebben nem értem a közgyűlés filozófiáját. Mindenek előtt azonban előre bocsájtom, hogy egyáltalában nem perhorreszkálom az ovodának adott kedvezményt. Kulturintézményeket támogatnia kell a városnak. Hanem: nem értem az eljárását, amikor a Ferenc József intézet kérelmét keréken elutasította. A Ferenc József intézet évenként sok száz gyermeket neveli a városnak, amely nevelés hosszú évtizedek óta egy fillérébe sem került. Ha a városnak kellett volna gondoskodni annak a sok ezer leány-
gyermeknek tanításáról, akik ebbou az intézetben sajátították el a be-
tűvés mesterségét, úgy akkor ma sok százezerrel kevesebb volna a pénze, illetve több lenne az adósága. Ezt a hatalmas intézetet még egy fakrajccárral sem segítette. Egyszer kért egy kis kedvezményt, azt sem adta meg neki. Pedig azt hiszem, hogy sokkal fontosabb kul-
túrtényező, mint egy ovoda, amelynek tulajdonképeni hivatását én csak a nemzetiségi vidékrekn látom a magyarosítás szempontjából. Nem mondom, hogy nálunk ne legyenek. Itt is jó, itt is megtartálja a maga célját, különösen a háboru alatt. Szerintem azonban, ha arról van szó, hogy melyiket segítjük, feltét-
lenül a Ferenc József intézetnek adom az elsőbbséget. Ez a követ-
kezőes akar lenni a közgyűlés, szavazza meg ennek is a kedvez-
ményt. Tisztelettel Nem városatya.

**Új rendelkezések a hadifog-
lyok foglalkoztatásáról.** Március 1-én a hadifoglyok foglalkoztatására új szabályok léptek életbe. A fegőbb munkaadónak ugyanis február 20-án lejárt a hadvezetőséggel kötött és a hadifoglyok munkájára vonatkozó szerződészerű megállapodása. Az új rendelkezések nyomtatásban fog-
nak megjelenni és megszerzethetők minden megyei, városi és községi hatóságtól. A rendelkezések már most is megtekinthetők a katonai hatóságoknál és a hadifoglytábo-
rok parancsnokságainál.